

SENAT	
BIROUL PERMANENT	
Nr.	765
Data.	25.5.2021

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

*Comisia juridică, de numiri, disciplină,
imunități și validări*

Nr.XIX/66/19.05.2021

BIROULUI PERMANENT

AL

SENATULUI

Raport

asupra sesizării depuse de Grupurile parlamentare ale Uniunii Salvați România-PLUS privind modul de desfășurare a votului electronic asupra Legii bugetului de stat pe anul 2021

În ședința din data de 11 mai 2021, Birourilor permanente reunite ale Camerei Deputaților și Senatului le-a fost prezentată o sesizare (*înregistrată la Biroul permanent al Camerei Deputaților cu nr.309 din 10 martie 2021, respectiv la Biroul permanent al Senatului cu nr. 697 din 13 mai 2021*) depusă de Grupurile parlamentare ale Alianței **USR PLUS din Senat și din Camera Deputaților privind modul de desfășurare a votului electronic asupra Legii bugetului de stat pe anul 2021.**

Biroul permanent, în ședința din 11 mai 2021, a hotărât ca această sesizare să fie transmisă Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări **în vederea propunerii de măsuri.**

Sesizarea a fost înregistrată la Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări cu nr. XIX/66/ 13 mai 2021.

A. OBIECTUL SESIZĂRII

Autorii sesizării reclamă că doamna **Laura Moagher (nume complet Laura-Mihaela Fulgeanu-Moagher), senator PSD, și doamna Evdochia Aelenei, senator AUR, „nu au respectat regimul cardului de vot electronic și au utilizat acest instrument parlamentar pentru a vota în numele altor colegi pe parcursul ședinței comune a Camerei Deputaților și Senatului din datele de 01.03.2021 și 02.03.2021 pentru aprobarea Legii bugetului de stat pe anul 2021. Aceste abateri au fost surprinse în diverse materiale video.”**

În drept, autorii sesizării invocă:

- prevederile art.46 alin.(3) din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului (Hotărârea Parlamentului nr. 4/1992, republicată, cu modificările ulterioare): *“(3) Cardul de vot electronic care permite deputatului sau senatorului accesul la mijloacele electronice de vot este personal. Utilizarea acestuia de către o altă persoană este interzisă. Nerespectarea interdicției atrage aplicarea sancțiunii prevăzute la art. 52 lit. e) din Legea nr. 96/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.”*

- dispozițiile art. 52 din Legea nr. 96/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare stabilesc **Sfera sancțiunilor disciplinare** :

“Sancțiunile disciplinare parlamentare pentru abaterile disciplinare prevăzute la art. 51 sunt următoarele:

- a) atenționarea verbală;*
- b) chemarea la ordine;*
- c) retragerea cuvântului;*
- d) îndepărtarea din sală pe durata ședinței;*
- e) avertismentul scris.”*

B. COMPETENTA COMISIEI

Comisia a fost sesizată potrivit prevederilor art. 53 alin.(3) din Legea nr.96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ca urmare a invocării articolului 46, alin. (3) din Regulamentul activităților comune.

Potrivit Regulamentului propriu de organizare și funcționare, **Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări** este structură internă de lucru al Senatului, constituită pentru pregătirea activității de legiferare, dar și pentru realizarea funcției de control parlamentar, constată **abaterile grave** sau **repetate** care implică aplicarea sancțiunii prevăzute la art.207 lit.e) din Regulamentul Senatului, republicat, (art. 17 lit. (e) din regulamentul propriu similara cu cea prevăzuta de art. 52 lit.e) din Legea nr. 96/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare) și îndeplinește **rolul de comisie de disciplină** a senatorilor (art. 17 lit. (f) din regulamentul propriu).

Competența Comisiei juridice de a constata abaterile disciplinare ale senatorilor este și o **competență legală** potrivit art. 53 din Legea nr. 96/2006 din 21 aprilie 2006, privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată, care la alineatele (3), (5) și (6) statuează:

„(3) Abaterile care implică aplicarea sancțiunilor prevăzute la art. 52 lit. e) se constată de către comisia care are în competență analiza problemelor de disciplină la nivelul Camerei respective, la sesizarea președintelui de ședință, a unui grup parlamentar ori la sesizarea unui deputat sau senator. Sesizarea se adresează

președintelui Camerei respective în termen de cel mult 30 de zile de la data săvârșirii faptei.

(5) Comisia care are în competență analiza problemelor de disciplină soluționează sesizarea în termen de 10 zile lucrătoare de la înregistrarea ei. Raportul comisiei se aprobă cu votul majorității membrilor prezenți, în ședință secretă.

(6) Raportul Comisiei se înaintează de îndată, împreună cu dosarul cauzei, Biroului permanent al Camerei respective. "

Membrii Comisiei juridice au constatat că au fost sesizați cu respectarea prevederilor Regulamentului Senatului, republicat și ale Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicate:

- Astfel, sesizarea a fost semnată de liderii Grupurilor parlamentare ale Uniunii Salvați România- Plus din Senat și Camera Deputaților, senatorul Radu-Mihai Mihail și deputatul Liviu-Ionuț Moșteanu;
- Întrucât faptele reclamate au fost săvârșite în cadrul unei ședințe de plen reunite, sesizarea a fost adresată **tuturor membrilor Birourilor Permanente** ale Senatului și Camerei Deputaților sub nr. 309/10.03.2021 la Biroul permanent al Camerei Deputaților, fiind înregistrată ulterior și la Biroul permanent al Senatului sub nr. de înregistrare 697/13.05.2021 ca urmare a Hotărârii Birourilor permanente reunite ale Camerei Deputaților și Senatului din 11 mai 2021.
- Faptele sesizate de grupurile parlamentare ale **Alianței USR PLUS din Senat și din Camera Deputaților** au fost săvârșite în datele de 01.03.2021 și 02.03.2021, în cadrul ședințelor de plen comun ale Camerei Deputaților și Senatului.

C. PROCEDURA ÎN FATA COMISIEI

Membrii Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări au dezbătut sesizarea în ședințele convocate regulamentar în zilele de **18 mai 2021 și 19 mai 2021**. Derularea ședințelor Comisiei cu privire la sesizarea grupurilor parlamentare ale USR-Plus s-a realizat în prezența fizică a membrilor Comisiei, ședințele nefiind publice potrivit normelor legale și regulamentare.

Președintele Comisiei juridice a invitat la audieri pe doamna senator Laura-Mihaela Fulgeanu-Moagher și pe doamna senator Evdochia Aelenei pentru a-și prezenta punctele de vedere față de faptele sesizate, la **ședința din 18 mai 2021**, secretariatul Comisiei comunicându-le acestora *documentele sesizării*.

În data de **18 mai 2021, ora 11.23**, pe e-mailul Comisiei juridice (*com.juridica@senat.ro*), liderul grupului USR-Plus, Radu Mihai Mihail, a transmis materialele video invocate ca probe materiale în cuprinsul sesizării. Înregistrarea video a fost transmisă pe email tuturor membrilor Comisiei, precum și parlamentarilor vizati de reclamație.

În ședința Comisiei juridice din data de **18 mai 2021, ora 12.15**, membrii acesteia au ascultat prezentarea sesizării de către doamna senator USR-Plus Elena-Simona Spătaru, precum și punctele de vedere ale doamnelor senator Laura-Mihaela Fulgeanu-Moagher și Evdochia Aelenei.

În numele autorilor sesizării, doamna senator USR-Plus Elena-Simona Spătaru a relatat faptul că în ședințele de plen comun privitoare la Legea bugetului pe stat pe anul 2021, mai mulți parlamentari care fac obiectul sesizării au exercitat votul electronic așa cum se vede în înregistrarea video prezentată, pe consolele de vot ale altor colegi parlamentari care nu se aflau în sala de plen. În privința aplicării unei sancțiuni pentru abaterile constatate, aceasta a **menționat că nu există o propunere de sancționare, solicitând ca membrii Comisiei să constate doar faptele, iar sancțiunea să rămână la latitudinea Biroului permanent.**

Au fost formulate ca *propuneri de procedura*: (i) realizarea procedurii disciplinare în comun de către comisiile juridice ale Camerei deputatilor și Senatului întrucât faptele au fost săvârșite în plen; (ii) expertizarea înregistrărilor video, ambele fiind respinse ca urmare a lipsei de temei regulamentar.

În cadrul audierii, doamnele senator Laura-Mihaela Fulgeanu-Moagher și Evdochia Aelenei au prezentat **situația de fapt** din cadrul ședințelor de plen reunit din datele de 01.03.2021 și 02.03.2021 și au formulat unele **obiectii de fond și de formă**:

Doamna senator Laura-Mihaela Fulgeanu-Moagher a evidențiat aspectul că nu este corect identificată ca nume în sesizarea grupurilor USR-Plus, că sesizarea a fost adresată Birourilor reunite și nu președintelui Senatului și, de asemenea, că este necesară o expertiză a înregistrării video prezentate ca probă de autorii sesizării. Totodată, a evidențiat faptul că fapta reclamată în sarcina sa nu întrunește elementele constitutive ale abaterii prevăzute de art.46 alin.(3) din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului prin raportare la conținutul faptei de "utilizare a cardului de vot" definit expres la art. 46 alin. (2).

Doamna senator Evdochia Aelenei și-a manifestat conduita în sensul recunoașterii faptelor invocate în sesizare, a precizat membrilor Comisiei că a apăsat tastele de pe consola de vot în locul soțului – deputat ieșit pentru câteva minute din sala de plen. Senatoarea în cauză a afirmat în fața Comisiei că regretă împrejurarea, că este la primul mandat și la prima abatere și cu siguranță, nu va mai repeta o astfel de faptă.

După ascultarea susținerii sesizării și a punctelor de vedere exprimate în ședința din 18 mai, membrii prezenți ai Comisiei au hotărât *amânarea* formulării concluziilor și votului pentru ședința din data de **19 mai 2021**, Președintele Comisiei informând membrii că ședința va fi ținută imediat după finalizarea ședinței de plen.

D. CONSTATĂRILE COMISIEI CU PRIVIRE LA OBIECTUL SESIZĂRII

În cadrul ședinței din data de **19 mai 2021, ora 13.00**, membrii Comisiei au analizat conținutul faptelor – ca abateri disciplinare, au luat act de recunoașterea în parte a faptelor de către senatoarea Evdochia Aelenei și au concluzionat următoarele:

1. Abaterea disciplinară prevăzută de **art. 46 alin. (3) din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului** este o abatere de o gravitate deosebită de la conduita și obligațiile parlamentarilor, motiv pentru care Parlamentul a apreciat că această gravitate determină aplicarea sancțiunii celei mai aspre reglementate prin Legea nr. 96/2006 la **art. 52 lit. e) - avertismentul scris**.

Conduita interzisă oricărui deputat sau senator prin Regulamentul sus menționat are în vedere **utilizarea cardului de vot electronic** aparținând unei alte persoane întrucât acest card este *personal* și permite deputatului sau senatorului accesul său personal la mijloacele electronice de vot.

*Art. 46 " (3) Cardul de vot electronic care permite deputatului sau senatorului accesul la mijloacele electronice de vot este personal. **Utilizarea acestuia de către o altă persoană este interzisă**. Nerespectarea interdicției atrage aplicarea sancțiunii prevăzute la art. 52 lit. e) din Legea nr. 96/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare. "*

2. Analizând dacă fapta reclamată constituie abaterea disciplinară prevăzută de art. 46 alin. (3), unii membri ai Comisiei au invocat dispozițiile **art. 46 alin. (2)** din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului care definește expres conținutul exercitării votului prin mijloace electronice și elementele sale obligatorii:

Art. 46 alin. (2): "Votul prin mijloace electronice se realizează prin introducerea cardului de vot în consolă la începutul ședinței, urmată de apăsarea uneia dintre tastele "prezent", "pentru", "contra" sau "abținere". Rezultatul votului prin mijloace electronice se afișează automat pe ecranul consolei și pe ecranul central din sala de ședință. (...)."

Interdicția instituită prin art. 46 alin. (3) are în vedere **fapta de utilizare a cardului de vot electronic de o altă persoană decât titularul** acestuia pentru: (i) *a avea acces la mijloacele electronice de vot* și pentru (ii) *a exercita votul deschis prin mijloace electronice* (art. 46 alin.1), respectiv prin *apăsarea uneia dintre tastele "prezent", "pentru", "contra" sau "abținere"*. (art. 46 alin. 3).

Scopul avut în vedere prin instituirea acestei abateri grave de la conduita parlamentară este acela de a nu permite exercitarea unuia dintre drepturile fundamentale politice ale unui senator sau deputat (*dreptul de vot, indiferent de modalitatea exercitării sale*) de către un alt coleg senator sau deputat sau de către o altă persoană.

3. Din declarațiile doamnelor senator, precum și din înregistrarea video pusă la dispoziție ca mijloc de probă materială de către senatorii USR-PLUS, **rezultă că acestea au folosit consola de vot aflată pe masa unui alt senator/deputat**, având cardul de vot electronic anterior introdus în consolă, prin **apăsarea uneia dintre tastele "prezent", "pentru", "contra" sau "abținere"**, fără a se putea distinge tipul tastei apăsate. Din imaginile video prezentate, **nu rezultă că doamnele senator în cauză au realizat și operațiunea de introducere a cardului de vot în consolă la începutul ședinței**.

4. Deși faptele reclamate și recunoscute de cele două doamne senator nu au fost săvârșite în modalitățile cumulativ prevăzute de Regulamentul comun (art. 46 alin. 2), exercitarea chiar și a unui singur element material din conținutul obiectiv al abaterii disciplinare, respectiv **exercitarea dreptului de vot prin apăsarea uneia dintre tastele "prezent", "pentru", "contra" sau "abținere" de pe consola de vot a unui alt coleg senator sau deputat** nu e lipsită de gravitate și reflectă un comportament inadecvat al parlamentarului în cauză în contradicție cu prevederile regulamentare și ale Legii nr. 96/2006.

Utilizarea cardului de vot limitată doar la *introducerea cardului de vot în consolă*, fără apăsarea uneia dintre tastele consolei nu produce efectul faptei interzise prin art. 46 alin. (3) din Regulamentul comun, în timp ce în cazul prezentei sesizări, *folosirea consolei de vot prin apăsarea tastelor, chiar fără manipularea prealabilă și introducerea cardului de vot în consolă*, a generat efectul sancționat prin Regulament (votul prin mijloc electronic pentru un alt senator sau deputat). Din punct de vedere al atitudinii subiective, imaginile dovedesc intenția unei conduite contrare scopului exercitării în mod personal, a dreptului de vot potrivit Regulamentului.

5. Membrii Comisiei au reamintit doamnelor senator în cauză importanța dreptului de vot, care alături de dreptul la cuvânt și libertatea de exprimare, reprezintă **drepturi politice specifice ale deputaților și senatorilor**, iar exercitarea lor nu se poate face decât în condițiile legii și ale regulamentelor, senatorii și deputații având **obligații corelative** pentru exercitarea lor, iar o astfel de obligație este cea reglementată prin art. 46 alin.(3) din Regulamentul comun care interzice **utilizarea cardului de vot electronic de către o altă persoană decât senatorul sau deputatul titular, sub sancțiunea prevăzută la art. 52 lit. e) din Legea nr. 96/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare**.

6. Comisia evidențiază că în cazul exercitării dreptului de vot cu încălcarea Regulamentului, **senatorul sau deputatul în cauză încalcă și alte prevederi legale și regulamentare:**

- art. 35 alin. (1) și (2) din Legea nr. 96/2006:

"(1) Drepturile pot fi exercitate individual, prin grupurile parlamentare sau prin numărul de parlamentari stabilit de Constituție, potrivit naturii lor juridice.

(2) Drepturile și libertățile se exercită în limitele conținutului constituțional și legal al mandatului de deputat sau de senator și numai în formele și cu procedura prevăzute în regulamentul fiecărei Camere și în Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului. "

- art. 30 alin. (2) din Legea nr. 96/2006:

" (2) Drepturile, libertățile, ca și obligațiile deputatului sau senatorului sunt politice și patrimoniale; prin exercitarea acestora se realizează conținutul politic al mandatului, precum și strategia măsurilor de protecție a mandatului și a titularului acestuia. "

-art. 27 din Legea nr. 96/2006:

" Îndatoririle fundamentale și obligațiile principale ale deputaților și senatorilor sunt cele care decurg din Constituție, lege, din prezentul statut și din regulamente. "

-art. 15 din Legea nr. 96/2006:

" (1) Nicio persoană nu poate fi în același timp deputat și senator. "

- art. 14 alin. (1) din Legea nr. 96/2006:

" (1) Deputații și senatorii sunt obligați să respecte prevederile regulamentelor, să se supună normelor de conduită civilizată, de curtoazie și de disciplină parlamentară și să nu aibă atitudini sau să folosească expresii ori cuvinte injurioase, ofensatoare, discriminatorii sau calomnioase. "

- art. 11 alin. (1) din Legea nr. 96/2006:

" (1) Deputații și senatorii, în calitatea lor de reprezentanți aleși ai poporului român, își îndeplinesc îndatoririle și își exercită drepturile în conformitate cu Constituția, legile țării și regulamentele Camerei Deputaților și Senatului, pe toată durata mandatului pe care îl dețin. "

- art. 51 alin. (1) lit. (a) și (b) din Legea nr. 96/2006:

"Constituie abateri disciplinare parlamentare următoarele fapte săvârșite de deputați sau de senatori și dacă, potrivit legii, nu constituie infracțiuni:

a) încălcarea dispozițiilor privind îndatoririle deputaților și ale senatorilor prevăzute de Constituție și de prezenta lege;

b) nerespectarea prevederilor regulamentului Camerei din care fac parte și a Regulamentului activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului; "

- art. 44 din Regulamentul comun :

*" (1) **Votul deputaților și al senatorilor este personal. El poate fi deschis sau secret.***

*(2) **Votul deschis se exprimă public prin ridicare de mâini, electronic ori prin apel nominal, iar rezultatul votării se comunică de către președintele care conduce ședința.***

-art. 53 din Regulamentul comun:

*(1) **Aprobarea bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat se face cu votul majorității deputaților și senatorilor prezenți.***

E. CONCLUZII:

1. Comisia juridică a fost sesizată pentru **constatarea abaterii disciplinare prevăzute de art. 46 alin. (3)** din Regulamentul comun în sarcina doamnelor senator Laura-Mihaela Fulgeanu-Moagher și Evdochia Aelenei, faptă care se realizează prin conținutul obiectiv reglementat la art. 46 alin. (2) și se sancționează în considerarea gravității sale, cu **avertisment scris**, potrivit art. 52 lit. e) din Legea nr. 96/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În urma dezbaterilor din cadrul Comisiei juridice, din analiza textelor reglementare, a punctelor de vedere exprimate de doamnele senatoare și a probelor video administrate, **majoritatea membrilor Comisiei au apreciat și susținut prin votul lor constatarea faptelor prevăzute la lit. D punctele (3) și (4)** de mai sus, respectiv exercitarea **dreptului de vot prin apăsarea uneia dintre tastele "prezent", "pentru", "contra" sau "abținere" de pe consola de vot a unui alt coleg senator sau deputat**. Utilizarea cardului de vot în modalitățile cumulative prevăzute de art. 46 alin. (2) nu a rezultat din probele prezentate de autorii sesizării.

2. Faptele săvârșite de doamnele senator Laura-Mihaela Fulgeanu-Moagher și Evdochia Aelenei de a exercita dreptul de vot prin **apăsarea uneia dintre tastele "prezent", "pentru", "contra" sau "abținere" de pe consola de vot a unui alt coleg senator sau deputat**, nu sunt lipsite însă de gravitate și reflectă un comportament inadecvat al parlamentarilor în cauză în contradicție cu prevederile reglementare și ale Legii nr. 96/2006 astfel cum au fost evidențiate în prezentul raport, la lit. D punctul (6) de mai sus.

Întrucât autorii sesizării și membrii Comisiei nu au formulat propuneri de sancțiuni altele decât cea aplicabilă pentru abaterea disciplinară prevăzută de art. 46 alin.(3) din Regulamentul comun, **majoritatea membrilor Comisiei au apreciat și susținut prin votul lor** ca **Biroul permanent va analiza și decide după caz, cu privire la aplicarea unei sancțiuni** dintre cele reglementate de art. 207 din Regulamentul Senatului și aplicabile în cazul sesizat, pentru **Abaterile de la deontologia parlamentară constatate în sarcina doamnelor senator Laura-Mihaela Fulgeanu-Moagher și Evdochia Aelenei, potrivit prezentului raport (lit. D punctul (6) și cu respectarea competenței de aplicare a sancțiunii**.

Comisia Juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a adoptat, cu majoritatea voturilor membrilor prezenți, prezentul raport pe care îl va înainta de îndată, împreună cu probele administrate care formează și dosarul cauzei (în format electronic), **Biroului permanent al Senatului** conform art. 211 din Regulamentul Senatului.

Secretar,

Senator Laura-Mihaela Fulgeanu-Moagher